

Underhållsbidrag vid växelvist boende

Underhållsbidrag vid växelvist boende

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Justitieministeriet

CC BY-SA 4.0

ISBN pdf: 978-952-400-595-1

ISSN pdf: 2490-0990

Layout: Statsrådets förvaltningsenhet, publikationsverksamheten

Helsingfors 2023

Underhållsbidrag vid växelvist boende

Justitieministeriets publikationer, Utredningar och anvisningar 2023:25		Tema	Utredningar och anvisningar
Utgivare	Justitieministeriet		
Utarbetad av	Justitieministeriet		
Språk	svenska	Sidantal	32

Referat

Justitieministeriet utgav 2007 en anvisning för bedömning av storleken på underhållsbidrag till barn (Justitieministeriet 2007:3). I den beaktas inte växelvist boende som numera är ett möjligt boendearrangemang för barn. Den här publikationen innehåller synpunkter på fastställandet av storleken på underhållsbidrag vid växelvist boende som kompletterar anvisningen från 2007.

Väsentliga undantag till anvisningen från 2007 är att kostnaderna för barnet, dvs. barnets underhållsbehov, fördelas mellan båda föräldrarna och att en viss andel av båda föräldrarnas boendekostnader graderas i kostnaderna för barnet. Efter att de kostnader som beror på barnets underhåll och föräldrarnas underhållsförmåga har räknats ut justeras fördelningen av kostnaderna vid behov med en summa som ska betalas i underhållsbidrag. Inget umgängesavdrag görs. Enligt lagen om underhåll för barn kan vilken förälder som helst vara den som betalar underhållsbidrag vid växelvist boende.

Anvisningen från 2007 och kompletteringarna i den här publikationen är till sin karaktär rekommendationer. Storleken på barns underhållsbidrag ska i sista hand alltid bedömas utifrån de utgångspunkter som anges i lagen om underhåll för barn, dvs. med beaktande av barnets rätt till tillräckligt underhåll och båda föräldrarnas skyldighet att svara för barnets underhåll efter sin förmåga.

Nyckelord underhållsbidrag, växelvis boende, underhållsskyldighet, underhållsstöd

ISBN PDF	978-952-400-595-1	ISSN PDF	2490-0990
Ärendenummer	VN/14930/2022	Projektnummer	OM035:00/2022

URN-adress <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-595-1>

Elatusapu vuoroasumistilanteessa

Oikeusministeriön julkaisuja, Selvityksiä ja ohjeita 2023:25		Teema	Selvityksiä ja ohjeita
Julkaisija	Oikeusministeriö		
Yhteisötekijä	Oikeusministeriö		
Kieli	ruotsi	Sivumäärä	32

Tiivistelmä

Oikeusministeriö julkaisi vuonna 2007 ohjeen lapsen elatusavun suuruuden arvioimiseksi (OM 2007:2). Siinä ei ole otettu huomioon vuoroasumista, joka on nykyään yksi mahdollinen lapsen asumisratkaisu. Tämä julkaisu sisältää vuoden 2007 ohjetta täydentäviä näkökohtia vuoroasuvan lapsen elatusavun suuruuden määrittämiseen.

Keskeiset poikkeukset vuoden 2007 ohjeeseen nähden ovat lapsen kulujen eli lapsen elatuksen tarpeen jakaminen molemmille vanhemmille ja se, että lapsen kuluihin jyvitetään tietty osuus molempien vanhempien asumiskuluista. Lapsen elatuksesta aiheutuvien kulujen ja vanhempien elatuskykyä koskevien laskelmien jälkeen kustannusten jakautumista oikaistaan tarvittaessa elatusapuna maksettavalla määrällä. Luonapitovähennystä ei tehdä. Lapsen elatuksesta annetun lain mukaan vuoroasumistilanteessa elatusapua maksava vanhempi voi olla kumpi tahansa vanhemmista.

Vuoden 2007 ohje ja siihen tässä esitetyt täydentävät näkökohdat ovat luonteeltaan suosituksia. Lapsen elatusavun suuruus on viime kädessä arvioitava aina lapsen elatuksesta annetussa laissa säädettyjen lähtökohtien pohjalta eli ottaen huomioon lapsen oikeus riittävään elatukseen ja kummankin vanhemman velvollisuus vastata lapsen elatuksesta kykynsä mukaan.

Asiasanat elatusapu, vuoroasuminen, elatusvelvollisuus, elatustuki

ISBN PDF	978-952-400-595-1	ISSN PDF	2490-0990
Asianumero	VN/14930/2022	Hankenumero	OM035:00/2022

Julkaisun osoite <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-595-1>

Child Support in Situations Involving Alternating Residence

Publications of the Ministry of Justice, Reports and guidelines 2023:25	Subject	Reports and guidelines
Publisher	Ministry of Justice, Finland	

Group author	Ministry of Justice, Finland	Pages	32
Language	Swedish		

Abstract

In 2007, the Ministry of Justice published instructions for assessing the amount of child support (OM 2007:2). The instructions do not take into account alternating residence, which is currently one of the possible residence solutions for a child. This publication, supplementing the 2007 instructions, contains aspects to be taken into consideration when determining the amount of child support for a child with alternating residence.

The main exceptions to the 2007 instructions are that the child's expenses, i.e. the child's need for maintenance, are divided between both parents and that a specific share of the housing costs of both parents is included in the child's expenses. After calculating the expenses incurred by the child's maintenance and the parents' maintenance capacity, the division of costs is adjusted by the amount payable as child support, if necessary. Any parenting time deduction is not made. Under the Child Maintenance Act, the parent paying child support may be either of the parents in alternating residence situations.

The 2007 instructions and the complementary aspects presented here are recommendations by nature. Ultimately, the amount of child support must always be assessed based on the principles laid down in the Child Maintenance Act; that is, taking into account the child's right to adequate maintenance and the obligation of both parents to provide maintenance for the child according to their abilities.

Keywords child support, alternating residence, maintenance liability, child maintenance allowance

---

ISBN PDF	978-952-400-595-1	ISSN PDF	2490-0990
Reference number	VN/14930/2022	Project number	OM035:00/2022

URN address <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-595-1>

Innehåll

Till läsaren	7
1 Den kompletterande anvisningens bakgrund, syfte och bindande karaktär	8
2 Växelvist boende och utgångspunkter för fastställandet av underhållsbidrag ...	10
2.1 Definition och betydelse av växelvist boende.....	10
2.2 Fastställandet av underhållsbidrag vid växelvist boende.....	11
3 Undantag till tillämpningen av anvisningen om underhållsbidrag från 2007 vid växelvist boende.....	12
3.1 Inledning.....	12
3.2 Beräkning av barns behov av underhåll.....	13
3.2.1 Allmänna kostnader	13
3.2.2 Barnets andel av boendekostnaderna och andra särskilda kostnader	14
3.2.3 Barnbidrag	15
3.3 Beräkning av föräldrarnas underhållsförmåga	16
3.3.1 Boendekostnader	16
3.3.2 Föräldrarnas övriga underhållsansvar.....	17
3.3.3 Resekostnader som beror på skjutsning av barn.....	18
4 Skälighetsbedömning.....	19
5 Anteckning för underhållsstöd.....	20
6 Beräkning av underhåll för barn som bor växelvis hos båda föräldrarna	23
7 Exempel.....	26

TILL LÄSAREN

I den här publikationen finns anvisningar för bedömning av storleken på underhållsbidrag för barn som bor växelvis hos båda föräldrarna. Behovet av enhetliga bedömningsprinciper för dessa fall har ökat efter att växelvist boende blev ett möjligt boendearrangemang för barn enligt lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983).

Den här publikationen kompletterar anvisningen för bedömning av storleken på underhållsbidrag till barn från 2007 (justitieministeriet 2007:3), som redogör för de faktorer som ska beaktas när man beräknar storleken på barns underhåll. I dessa anvisningar har man inkluderat de aspekter som bör behandlas på annat sätt än i anvisningen från 2007 när man beräknar storleken på underhållsbidrag för barn som bor växelvis hos båda föräldrarna.

Anvisningarna grundar sig på förslaget Underhållsbidrag vid växelvis boende (Justitieministeriet, Utredningar och anvisningar 2023:7, på finska) som lagts fram av justitieministeriets arbetsgrupp och som varit på remiss bland många aktörer. Anvisningarna har finslipats vid justitieministeriet utifrån de remissvar som mottagits.

Anvisningarna om att göra en anteckning för underhållsstöd som ingår i anvisningen har jämförts med arbetsgruppens förslag ändrats med beaktande av bestämmelserna i lagen om underhållsstöd (580/2008), så att det när man bedömer en underhållsskyldigs bristande underhållsförmåga även vid växelvist boende är endast underhållsförmågan hos den förälder som enligt avtal eller dom har skyldighet att betala underhållsbidrag som räknas. Ändringen har gjorts i samarbete med social- och hälsovårdsministeriet.

Anvisningen från 2007 och kompletteringarna i den här publikationen är till sin rättsliga karaktär rekommendationer. Ett avgörande om underhåll för barn ska alltid i sista hand förankras i bestämmelserna i lagen om underhåll för barn. Det är meningen att anvisningarna om underhållsbidrag ska ses över i större skala i ett senare skede, i första hand i samband med revideringen av lagstiftningen om underhåll.

Helsingfors den 1 juni 2023

Pekka Timonen
Kanslichef

1 Den kompletterande anvisningens bakgrund, syfte och bindande karaktär

Underhållsbidrag kan förordnas antingen genom ett avtal mellan föräldrarna som fastställs av välfärdsområdet (i landskapet Åland av kommunen) eller i domstol. Bestämmelserna om kriterierna för att fastställa underhållsbidrag beskrivs ytterst allmänt i lagen om underhåll för barn (704/1975). För att förenhetliga framför allt socialmyndigheternas rutiner utgavs 2007 anvisningen för bedömning av storleken på underhållsbidrag till barn (Justitieministeriet 2007:3), nedan *anvisningen om underhållsbidrag från 2007 eller anvisningen*¹. Anvisningen används som hjälp för att bedöma storleken på underhållsbidrag även i domstolarna (KKO 2010:37 och KKO 2010:38).

Beräkningarna i anvisningen om underhållsbidrag från 2007 grundar sig på arrangemang och ansvarsfördelning i samband med barnets umgängesrätt, enligt vilken den förälder hos vilken barnet bor ansvarar för anskaffningar och kostnader i anslutning till barnets underhåll. Den förälder som inte bor med barnet deltar i sin tur i kostnaderna genom att betala underhållsbidrag och svara för barnets dagliga levnadskostnader under vistelsen. Genom en entydig ansvarsfördelning har man strävat efter att undvika stridigheter som gäller till exempel om någondera föräldern faktiskt har deltagit i klädinköp. Underhållsräkna i anvisningen om underhållsbidrag från 2007 grundar sig på denna entydiga ansvarsfördelning.

I anvisningen om underhållsbidrag från 2007 har inte separat beaktats växelvist boende som i dag är ett möjligt boendearrangemang för barn enligt lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983). Underhållet för barn som bor växelvis hos båda föräldrarna genomförs på annat sätt än i fallen med umgängesrätt ovan. För det första ska båda föräldrarna vid växelvist boende ha tillräcklig plats för barnets boende och den utrustning som krävs i vardagen. Dessutom deltar båda föräldrarna ofta i kostnaderna för barnet vid växelvist boende till exempel genom att skaffa kläder och andra nödvändigheter eller genom att betala räkningar för barnets fritidsaktiviteter. Därför lämpar sig inte beräkningsprinciperna i anvisningen om underhållsbidrag från 2007 till alla delar för att fastställa underhållsbidrag för barn som bor växelvis (RP 88/2018 rd s. 68). Detta har konstaterats även i Högsta domstolens avgörandep Praxis när det gäller växelvist boende som före den

---

1 Anvisningen om underhållsbidrag från 2007 och länk till indexhöjningarna:
<https://oikeusministerio.fi/sv/populara-publikationer>

nuvarande lagstiftningen fastställdes som omfattande umgängesrätt (KKO 2010:38). I och med att enhetliga anvisningar saknats har storleken på underhållsbidraget vid växelvist boende beräknats på olika sätt.

Syftet med den här kompletterande anvisningen är att förenhetliga principerna för att bedöma storleken på underhållsbidrag för barn som bor växelvis hos båda föräldrarna. Det ges även anvisningar om hur en anteckning för underhållsstöd ska göras vid växelvist boende. Med det avses en anteckning i underhållsavtalet eller domstolens avgörande om huruvida ett underhållsbidrag som är mindre än fullt underhållsstöd beror på bristande underhållsförmåga hos den underhållsskyldige eller på något annat. Med hjälp av nationellt enhetliga bedömningsprinciper främjas likabehandling av barn och underhållsskyldiga. Ett enhetligt förfarande är viktigt även i de fall där det behövs samarbete mellan myndigheterna i olika regioner för att fastställa ett underhållsavtal.

Anvisningen om underhållsbidrag från 2007 och de kompletteringar som görs till den i den här anvisningen är avsedda som hjälpmedel för förhandlingarna mellan föräldrarna och bedömningen av storleken på det lagstadgade underhållsbidraget i enlighet med de utgångspunkter som anges i lagen om underhåll för barn. Till sin rättsliga karaktär är dessa anvisningar rekommendationer.

2 Växelvist boende och utgångspunkter för fastställandet av underhållsbidrag

2.1 Definition och betydelse av växelvist boende

Med växelvist boende avses att barnet bor lika mycket eller nästan lika mycket hos båda sina föräldrar. Villkoren för växelvist boende ska anges från fall till fall på samma sätt som när det avtalas eller bestäms om umgängesrätt. Uppgift om växelvist boende antecknas i befolkningsdatasystemet.

Vid regleringen av växelvist boende har utgångspunkten varit att det är fråga om växelvist boende om barnet tillbringar minst 40 procent av tiden hos den ena föräldern, semesterperioder och helger medräknade. Om barnet tillbringar mindre tid än så hos den ena föräldern, är det i allmänhet fråga om umgängesrätt (RP 88/2018 rd s. 19, 42 och 45).

I avtalet eller beslutet om växelvist boende ska det antecknas vilkettera hemmet som ska anmälas som barnets officiella bostad i befolkningsdatasystemet. En persons officiella bostad bestäms enligt lagen om hemkommun (201/1994) och beslut om detta fattas av myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Grundtanken i lagen om hemkommun är att föra in uppgifter i befolkningsdatasystemet om var en person de facto bor. Barnet kan ha bara en hemkommun och en bostad där, även om barnet de facto skulle bo växelvis hos vardera föräldern. Den officiella bostaden enligt lagen om hemkommun inverkar på hur många lagstadgade offentliga tjänster bestäms, såsom dagvårdspåls, skola och hälso- och sjukvård. Även många samhällsliga stöd och tjänster tillhandahålls familjen enligt var barnets bostad enligt lagen om hemkommun finns².

Växelvist boende är inte detsamma som gemensam vårdnad. Barnets boende, umgängesrätt och vårdnadsform är olika saker. Med barnets vårdnad avses att trygga barnets utveckling och välfärd och bestämma om barnets personliga angelägenheter. Avsikten med ett avgörande om barnets boende är att på ett rättsligt bindande sätt fastställa vem som anförtros det huvudsakliga ansvaret för barnets faktiska vård. Föräldrarna till ett barn som bor växelvist hos båda föräldrarna ansvarar tillsammans för barnets vård.

---

2 Läs redogörelsen av bestämmelserna om växelvist boende i publikationen Åtgärdsplan för revidering av lagstiftningen och rutinerna för situationer för barn som bor växelvist (på finska), Social- och hälsovårdsministeriets rapporter och promemorior 2021:34, <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163622>

2.2 Fastställandet av underhållsbidrag vid växelvist boende

Enligt lagen om underhåll för barn äger barn rätt till tillräckligt underhåll. Det innebär tillgodoseende av de materiella och andliga behov som motsvarar barnets utvecklingsnivå, den vård och utbildning barnet behöver samt härav föranledda kostnader. Föräldrarna svarar efter sin förmåga för barnets underhåll. När en myndighet fastställer ett avtal om underhållsbidrag ska den pröva huruvida avtalet kan anses skäligt med hänsyn till barnets rätt att erhålla tillräckligt underhåll, föräldrarnas betalningsförmåga samt andra inverkan omständigheter. (1–3, 8 och 10 § i lagen om underhåll för barn). Dessa bestämmelser om underhåll tillämpas i samband med både umgängesrätten och växelvist boende.

Växelvist boende innebär inte automatiskt att skyldigheten att betala underhållsbidrag försvinner. Enligt lagen om underhåll för barn kan en förälder åläggas att betala underhållsbidrag till barnet bland annat om barnet bor växelvis med föräldern och växelvis med den andra föräldern eller någon annan vårdnadshavare. Särskilt är att vid växelvist boende kan vilkendera föräldern som helst åläggas att betala underhållsbidrag. (4 § 1 mom. 3 punkten i lagen om underhåll för barn).

3 Undantag till tillämpningen av anvisningen om underhållsbidrag från 2007 vid växelvist boende

3.1 Inledning

VI anvisningen om underhållsbidrag från 2007 klarläggs vilka olika faktorer som ska beaktas när man bedömer storleken på underhållsbidrag samt vilken vikt som ska läggas vid varje faktor. De aspekter som beskrivs i anvisningen om underhållsbidrag från 2007 lämpar sig till stora delar även på växelvist boende då man bedömer barnets behov av underhåll och vardera föräldrarnas underhållsförmåga. I följande avsnitt anges dock de faktorer som vid beräkning av barnets underhåll bör behandlas på ett annat sätt än i anvisningen om underhållsbidrag från 2007 eller som det i övrigt ansetts nödvändigt att ta upp i samband med växelvist boende. Det bör även noteras att de underhållsräknare som grundar sig på anvisningen om underhållsbidrag från 2007 inte som sådana kan användas vid växelvist boende, eftersom de utgår från att kostnaderna i huvudsak riktar sig endast till den ena föräldern.

Ytterligare bör det noteras att *inget umgängesavdrag görs* när man räknar ut underhåll för ett barn som bor växelvist hos båda föräldrarna. Avsikten med umgängesavdraget i anvisningen om underhållsbidrag från 2007 är att beakta de nödvändiga dagliga levnads-kostnader för barnet, i synnerhet kostnader för mat, som den förälder som inte bor med barnet måste betala när han eller hon har barnet hos sig. Vid växelvist boende är det inte motiverat att göra ett umgängesavdrag, eftersom de allmänna kostnaderna för barn som bor växelvis hos båda föräldrarna i beräkningarna enligt denna anvisning fördelas mellan båda föräldrarna. I dessa allmänna kostnader ingår de nödvändiga kostnader som avses i umgängesavdraget under den tid som barnet bor hos sin förälder.

Den här kompletterande anvisningen ska tillämpas då växelvist boende har fastställts som boendelösning för barnet.

De aspekter och den beräkning som beskrivs i den här anvisningen kan till tillämpliga delar användas även i de fall där man undantagsvis fastställt umgängesrätt (till exempel på grund av ett visstidsavtal) och där barnet med stöd av umgängesrätten tillbringar minst 40 procent av sin tid hos den ena föräldern. Dessa fall kan alltså jämföras med växelvist boende, och anvisningen om underhållsbidrag från 2007 kan inte som sådan

tillämpas på dem. Det bör dock noteras att i arrangemang med umgängesrätt bor barnet med den ena föräldern och besöker den andra föräldern med stöd av umgängesrätten. Då kan underhållsbidrag åläggas att betalas endast av den förälder hos vilken barnet inte bor (4 § 2 punkten i lagen om underhåll för barn).

3.2 Beräkning av barns behov av underhåll

3.2.1 Allmänna kostnader

Enligt anvisningen om underhållsbidrag från 2007 delas de kostnader som beror på barnets underhåll vid bedömning av barnets underhållsbehov in i två kategorier: allmänna och särskilda kostnader.

Allmänna kostnader avser den baskonsumtion som alla eller nästan alla barn i en viss åldersgrupp i allmänhet behöver för sitt underhåll. Dessa är bland annat utgifter för kost, kläder och skor, personlig hygien, telefon och dator och användning av dem, fickpengar och vanliga rekreations- och fritidsaktiviteter (s. 21–23 och 56 i anvisningen). Summorna av de allmänna kostnaderna framgår direkt av anvisningen och de är föremål för årliga indexjusteringar. Summorna grundar sig på konsumtionsundersökningar som visar att barnets ålder har stor betydelse för baskonsumtionens beståndsdelar och för vad den kostar. Enligt olika undersökningar består cirka 49 procent av barnets månatliga baskonsumtion av kostnader för mat och dryck.

När man räknar ut barnets underhållsbehov vid växelvist boende används de summor för allmänna kostnader som fastställts per åldersgrupp i anvisningen om underhållsbidrag från 2007 med beaktande av indexhöjningarna.

När underhållsansvaret fördelas mellan båda föräldrarna delas de allmänna kostnaderna för barnet i princip jämnt mellan föräldrarna. Det är motiverat eftersom barnets underhåll inom det omfattande boende som växelvist boende innebär i båda hemmen orsakar inte bara matkostnader utan även andra kostnader som ingår i de allmänna kostnaderna.

Om den ena föräldern dock i praktiken ansvarar för en större andel av de anskaffningar och kostnader som ingår i de allmänna kostnaderna, kan de allmänna kostnaderna för barnet i beräkningen fördelas mellan föräldrarna enligt de faktiska omständigheterna. Om den ena föräldern ansvarar endast för kostnaderna för barnets mat och personliga hygien under den tid som barnet bor hos denna

förälder och den andra föräldern har hand om de övriga allmänna kostnaderna för barnet, kan de allmänna kostnaderna för barnet fördelas mellan föräldrarna till exempel enligt förhållandet 30/70 procent.

Det är viktigt att diskutera fördelningen av de allmänna kostnaderna med föräldrarna, eftersom det när man bedömer vad som är ett skäligt belopp för underhållsbidrag har betydelse hur det som skaffas till barnet fördelas mellan föräldrarna i fortsättningen. Diskussionen bidrar även till att klargöra vilka utgifter som ingår i de allmänna och särskilda kostnaderna. Vid växelvist boende är det viktigt att föräldrarna delar på ansvaret för barnets underhåll och att de är eniga om hur de åtgärder som gäller barnets underhåll ska genomföras i praktiken.

3.2.2 Barnets andel av boendekostnaderna och andra särskilda kostnader

Enligt anvisningen om underhållsbidrag från 2007 ska de särskilda kostnaderna för barns underhåll utredas från fall till fall. Särskilda kostnader enligt anvisningen är bland annat dagvårdsavgifter, kostnader för morgon- och eftermiddagsaktiviteter för skolbarn, utbildningskostnader, kostnader för särskilda fritidsaktiviteter, försäkringspremier och särskilda utgifter för hälso- och sjukvård.

En del av boendekostnaderna för en förälder som bor med barnet beror på att det måste finnas tillräcklig plats för barnet i bostaden. Enligt anvisningen om underhållsbidrag från 2007 beaktas i samband med umgängesrätt som särskilda kostnader som beror på barnets underhåll även barnets andel av boförälderns boendekostnader. Barnets andel av boendekostnaderna bestäms schablonmässigt enligt en viss procentandel (s. 8, 23, 37 och 57 i anvisningen).

Vid växelvist boende beaktas vid beräkning av barnets underhållsbehov de särskilda kostnaderna för barnet som kostnader för den förälder som betalar dem enligt de villkor som anges i anvisningen om underhållsbidrag från 2007.

Ett undantag är barnets andel av boendekostnaderna: vid växelvist boende graderas barnets andel av båda föräldrarnas boendekostnader i barnets boendekostnader. Som barnets andel beaktas dock endast hälften av den procentandel som anges i tabellen i anvisningen om underhållsbidrag från 2007 för vardera föräldern.

Detta förfarande tillämpas i alla situationer oberoende av föräldrarnas inkomstnivå. Om föräldrarnas underhållsförmåga och boendekostnader är ungefär samma har graderingen av barnets boendekostnader, graderingens belopp eller ett

beslut att låta bli att gradera kostnaderna inte någon större betydelse för underhållsbidragets belopp. Om det däremot finns betydande skillnader i föräldrarnas underhållsförmåga kan man trygga ett tillräckligt underhåll för barnet genom att beakta boendekostnaderna när man beräknar barnets underhållsbehov.

Genom att tillämpa enhetliga anvisningar på alla fall kan man undvika oförutsägbara bedömningar från fall till fall av huruvida skillnaderna i föräldrarnas underhållsförmåga och de bakomliggande faktorerna förutsätter att boendekostnaderna beaktas när man bedömer underhållsbehovet hos barnet i fråga. För att undvika oskäliga resultat är det särskilt viktigt att utföra en skälighetsbedömning av resultatet i sista hand bland annat med tanke på boendekostnadernas stora vikt (se nedan avsnitt 4).

Att lägga till barnets halva procentandel av vardera föräldrarnas boendekostnader till barnets underhållsbehov innebär likabehandling i förhållande till fastställandet av underhållsbehovet hos ett barn som bor endast hos den ena föräldern och där man i underhållsbehovet beaktar den fulla procentandelen av den ena föräldrarnas boendekostnader enligt anvisningen om underhållsbidrag från 2007. När man räknar på det sätt som anges i den här anvisningen ändras inte heller barnets underhållsbehov för boendekostnadernas del i någon större grad när man övergår från växelvist boende till umgängesrätt eller tvärtom.

3.2.3 Barnbidrag

Barnbidrag enligt barnbidragslagen (776/1992) kan betalas till endera föräldern i enlighet med vad föräldrarna kommer överens om. Ersättning betalas endast till den ena föräldern.

Enligt anvisningen om underhållsbidrag från 2007 avdras barnbidraget från barnets underhållsbehov, eftersom barnbidraget betalas uttryckligen för barnets underhåll. Ensamförsörjartillägget avdras däremot inte, i stället beaktas det som inkomst för föräldern (s 9 och 28 i anvisningen).

Vid växelvist boende behandlas barnbidraget och ensamförsörjartillägget vid beräkning av barnets underhållsbehov i enlighet med anvisningen om underhållsbidrag från 2007: barnbidraget avdras direkt från barnets underhållsbehov. Ensamförsörjartillägget avdras dock inte, utan det beaktas som inkomst för den förälder till vilken det betalas ut.

Om föräldrarnas underhållsförmåga med undantag för barnbidraget är på samma nivå och om kostnaderna för barnet fördelas jämnt mellan föräldrarna leder beräkningen enligt den här kompletterande anvisningen i praktiken till att beloppet av underhållsbidrag som ska betalas av den förälder som får barnbidraget utgör hälften av barnbidragets belopp.

3.3 Beräkning av föräldrarnas underhållsförmåga

3.3.1 Boendekostnader

Enligt lagen om underhåll för barn bedöms föräldrarnas förmåga att underhålla barnet utifrån föräldrarnas inkomster, möjligheter att delta i förvärsarbete och tillgångar. Som nedsättning av förmågan beaktas skäliga utgifter för förälderns eget underhåll och hans eller hennes övriga underhållsansvar.

Enligt anvisningen om underhållsbidrag från 2007 (s. 36–37) är utgångspunkten att boendekostnaderna beaktas enligt den faktiska summa som föräldern betalar för sitt boende. Om kostnaderna dock är klart högre än vad som ska anses som skäligt på orten i fråga, beaktas boendekostnaderna endast till ett skäligt belopp. Bostaden ska vara skälig med hänsyn till förälderns och hans eller hennes familjs behov.

Vid bedömningen av boendekostnadernas skälighet kan man enligt anvisningen göra jämförelser med den allmänna kostnadsnivån för boendet på orten i fråga. Dessutom kan man beakta särskilda omständigheter i ett enskilt fall. Kostnaderna för en bostad som är något större än vad som anses skäligt kan beaktas i sin helhet om den befintliga bostaden garanterar ett långvarigt boende och det är motiverat att ha kvar bostaden t.ex. med hänsyn till bostadens läge i förhållande till arbetsplats, skola eller daghem. Också i en sådan situation där barnen stannar kvar hos en förälder i den tidigare gemensamma bostaden kan boendekostnaderna ofta anses vara skäliga även om de skulle vara något högre än den vanliga kostnadsnivån på orten.

De ovan nämnda principerna i anvisningen om underhållsbidrag från 2007 lämpar sig även för växelvist boende. När man beräknar föräldrarnas underhållsförmåga ska man som nedsättning beakta skäliga boendekostnader för båda föräldrarna. Vid bedömningen av om en förälders boendekostnader är skäliga beaktas behovet av utrymme för det barn som bor växelvist hos båda föräldrarna.

Barnets andel av förälderns boendekostnader som överförs till barnets kostnader enligt det som anges ovan i avsnitt 3.2.2 avdras från denna förälders boendekostnader.

3.3.2 Föräldrarnas övriga underhållsansvar

I anvisningen om underhållsbidrag från 2007 beskrivs hur föräldrarnas övriga underhållsansvar ska beaktas vid beräkning av föräldrarnas underhållsförmåga.

Föräldrarnas underhållsskyldighet gentemot hans eller hennes andra barn beskrivs med tanke på umgängesrätten på s. 40–41, 64 och 76 i anvisningen om underhållsbidrag från 2007.

Med en förälders andra barn avses i anvisningen föräldrarnas egna minderåriga barn för vilka det i detta sammanhang inte ska träffas avtal om underhållsbidrag. En förälder får göra ett underhållsavdrag för andra barn som bor tillsammans med honom eller henne. När underhållsavdragets storlek ska räknas fram utgår man från de allmänna kostnaderna enligt anvisningen. Från denna summa avdras underhållsbidrag, underhållsstöd och familjepension som betalas till barnet. Om en förälder betalar underhållsbidrag till ett barn som bor annanstans, beaktas som avdrag i regel underhållsbidraget till det belopp som har fastställts.

En underhållsskyldighet gentemot föräldrarnas andra barn som påverkar föräldrarnas underhållsförmåga kan gälla ett barn som bor växelvist hos båda föräldrarna och som inte omfattas av det avtal som ska ingås i detta sammanhang. Underhållsavdrag för barn som bor växelvis hos båda föräldrarna kan göras i enlighet med principerna i anvisningen om underhållsbidrag från 2007. Målet är fortsättningsvis ett schablonmässigt sätt att bedöma behoven av underhåll för föräldrarnas övriga barn, för att man i samband med ett avtal om underhållsbidrag inte ska behöva utreda de omständigheter som påverkar de individuella behoven av underhåll hos samtliga barn som respektive förälder har.

Om underhållsbidrag således inte har fastställts för ett barn som bor växelvist hos föräldern, får föräldern göra underhållsavdrag för barnet till ett belopp om hälften av de allmänna kostnaderna.

Om föräldern betalar underhållsbidrag för ett barn som bor växelvist hos honom eller henne beaktas det vid beräkning av underhållsavdraget i princip till det belopp som har fastställts. Därtill beaktas hälften av barnets allmänna kostnader, eftersom de utgifter som ingår i de allmänna kostnaderna för ett barn som bor växelvist hos båda föräldrarna fördelas på båda hemmen.

Om föräldern får underhållsbidrag och/eller underhållsstöd för ett barn som bor växelvist hos honom eller henne, fås underhållsavdragets belopp genom att minska beloppet av det fastställda underhållsbidraget och/eller underhållsstödet från det halva beloppet av de allmänna kostnaderna för barnet. Om skillnaden blir negativ är underhållsavdragets belopp 0 euro.

3.3.3 Resekostnader som beror på skjutsning av barn

Enligt anvisningen om underhåll från 2007 ska de resekostnader som föränleds av umgängesrätten beaktas som avdrag från underhållsförmågan hos den förälder som svarar för kostnaderna. Kostnaderna beaktas enligt billigaste ändamålsenliga färdsätt. Avdraget får dock göras endast till den del som överstiger 139 euro/månad per barn (år 2023). Avdraget får 2023 uppgå till högst 139 euro/månad per barn (s. 14, 42 och 64 i anvisningen).

I samband med avtalet om växelvist boende eller domstolens beslut kan det vid behov avtalas om eller bestämmas även hur ansvaret för de transporter och resekostnader som föränleds av det växelvisa boendet ska fördelas mellan föräldrarna (7 b och 9 a § i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt). Utgångspunkten är att föräldrarna ansvarar för transporter och resekostnader tillsammans. Om kostnaderna är små finns det i allmänhet inget behov av ett särskilt avtal eller förordnande om kostnader. Avsikten är att slå fast vilken förälder som svarar för vad. Avtalet som sådant innebär inte en verkställbar betalningsskyldighet. (RP 88/2018 rd, s. 47)

Transport- och resekostnader som är större än ringa kan vid fastställandet av underhållsbidrag på det sätt som anges i anvisningen om underhållsbidrag från 2007 beaktas som avdrag från underhållsförmågan hos den förälder som svarar för kostnaderna.

4 Skälighetsbedömning

Enligt lagen om underhåll för barn ska välfärdsområdet (i landskapet Åland kommunen) innan det fastställer ett avtal särskilt pröva huruvida avtalet kan anses skäligt med hänsyn till barnets rätt att erhålla tillräckligt underhåll, föräldrarnas betalningsförmåga samt andra inverkande omständigheter, i enlighet med vad som föreskrivs i 1–3 och 6 §. Även en domstol ska alltid i sista hand grunda sitt avgörande om underhållsbidrag på bestämmelserna i lagen om underhåll för barn.

I anvisningen om underhållsbidrag från 2007 konstateras det att anvisningen främst har utarbetats för typiska fall som är vanliga i praktiken. Det har inte varit möjligt att beakta alla omständigheter som kan uppträda i ett enskilt fall och som eventuellt kan ha betydelse för bedömningen av underhållsbidragets storlek. Därför måste till sist en särskild bedömning göras av det slutresultat som har räknats fram enligt anvisningen. För att underhållsbidraget inte ska fastställas till ett oskäligt stort eller litet belopp kan man därför enligt prövning göra ytterligare justeringar som kan behövas, om omständigheterna avviker från det vanliga (s. 15 och 50 i anvisningen).

De faktorer och omständigheter som påverkar underhållet av ett barn som bor växelvist hos båda föräldrarna är ofta varierande. Därför är bedömningen av storleken på underhållsbidraget vid växelvist boende särskilt beroende av en bedömning från fall till fall. I dessa situationer är den ovan nämnda lagstadgade skyldigheten att göra en skälighetsbedömning av avtalet särskilt viktig.

5 Anteckning för underhållsstöd

Med stöd av lagen om underhållsstöd (580/2008) har barnet i vissa fall rätt till underhållsstöd för att trygga barnets underhåll. Underhållsstöd betalas från statens medel och för verkställigheten av stödet ansvarar Folkpensionsanstalten (FPA). Lagen om underhållsstöd har från och med den 1 april 2009 ersatt lagen om underhållstrygghet (671/1998), enligt vilken verkställigheten av underhållsstödet tidigare var kommunernas ansvar.

Enligt 6 § i lagen om underhållsstöd har ett barn rätt till underhållsstöd bland annat om underhållsbidrag inte har fastställts för utbetalning på grund av den underhållsskyldiges bristande försörjningsförmåga eller om det underhållsbidrag som fastställts för utbetalning är mindre än fullt underhållsstöd på grund av den underhållsskyldiges bristande försörjningsförmåga. Enligt definitionerna i lagen om underhållsstöd är underhållsskyldig den av barnets föräldrar som enligt ett avtal eller en dom är skyldig att betala barnet underhållsbidrag (2 § 2 punkten). Enligt förarbetena till lagen om underhållsstöd anses den underhållsskyldiges försörjningsförmåga vara bristande när hans eller hennes uppskattade försörjningsförmåga understiger beloppet av fullt underhållsstöd (RP 49/2008 rd s. 24). Den andra förälderns försörjningsförmåga saknar betydelse (ShUB 10/2008 rd). För att bestämmelserna ska tillämpas förutsätts att den underhållsskyldiges bristande underhållsförmåga har nämnts i den dom eller det avtal som gäller underhållsbidraget.

I 8 § i lagen om underhållsstöd bestäms om hinder för erhållande av underhållsbidrag. Ett barn har inte rätt till underhållsstöd bland annat om barnet bor hos den underhållsskyldige.

Information om utbetalning av underhållsstöd finns på FPA:s webbplats på adressen www.kela.fi/underhallsstod.

Enligt anvisningen om underhållsbidrag från 2007 ska det i avtalet om underhållsbidrag antecknas om orsaken till att det underhållsbidrag som har fastställts för utbetalning är mindre än fullt belopp beror på bristande underhållsförmåga hos den underhållsskyldige eller på något annat. På s. 51–53 i anvisningen finns exempel på hur bristande underhållsförmåga ska antecknas i samband med umgängesrätt. Bedömningen görs genom en jämförelse mellan den underhållsskyldiges underhållsförmåga, uträknad enligt anvisningen, och fullt underhållsstöd.

Vid växelvist boende kan det fastställda underhållsbidraget oftare än vanligt bli mindre än fullt underhållsstöd. Det beror på att föräldrarna i dessa fall ofta ansvarar för kostnaderna för barnets underhåll inte bara genom underhållsbidrag i pengar utan även på annat sätt. Även i ett avgörande om fastställande av underhållsbidrag för ett barn som bor växelvist hos båda föräldrarna är det med tanke på betalningen av underhållsstöd viktigt att anteckna om ett underhållsbidrag som är mindre än fullt underhållsstöd beror på bristande underhållsförmåga hos den underhållsskyldige eller på något annat.

I lagen om underhållsstöd och förarbetena till den har det inte separat beaktats hur växelvist boende inverkar på underhållsstödet. De avgöranden som gäller underhållsstöd ska dock grunda sig på de gällande bestämmelserna i lagen om underhållsstöd. En bedömning av den underhållsskyldiges bristande underhållsförmåga görs även vid växelvist boende genom att jämföra underhållsförmågan med fullt underhållsstöd hos den förälder som enligt ett avtal eller en dom har skyldighet att betala underhållsbidrag till barnet.

I den beräkning som gäller bedömningen av bristande underhållsförmåga avdras barnets andel av boendekostnaderna inte från den underhållsskyldiges boendekostnader, utan förälderns boendekostnader som antecknats i beräkningen beaktas i sin helhet. I den beräkning som hänför sig till anteckningen om underhållsstöd blir förälderns underhållsförmåga därför mindre än i beräkningen om växelvist boende i övrigt. Det är dock motiverat att göra beräkningen på detta sätt, eftersom den motsvarar den bedömning för underhållsstöd som görs i samband med fastställandet av underhållsbidrag vid umgängesrätt.

När underhållsbidrag vid växelvist boende fastställs till ett belopp som är mindre än fullt underhållsstöd, ska i avgörandet göras en anteckning om bristande underhållsförmåga hos den underhållsskyldige i det fall att underhållsförmågan hos den förälder som betalar underhållsbidrag räknat på det sätt som anges ovan är mindre än fullt underhållsstöd. Om underhållsförmågan hos den förälder som betalar underhållsbidrag räknat på detta sätt är större än fullt underhållsstöd, beror det på något annat att underhållsbidraget fastställs till ett mindre belopp än underhållsstödet. (Se exemplen nedan.)

Vid bedömning av bristande underhållsförmåga hos den underhållsskyldige i anslutning till underhållsstöd används inte skälighetsbedömning, utan anteckningen om underhållsstöd görs på basis av en schablonmässig jämförelse enligt lagen om underhållsstöd. I denna bedömning har inte heller den andra förälderns underhållsförmåga betydelse.

Även vid växelvist boende tillämpas den ovan nämnda 8 § i lagen om underhållsstöd enligt vilken rätt till underhållsstöd inte föreligger om barnet bor hos den underhållsskyldige. Enligt FPA:s anvisning om tillämpning av lagen om underhållsstöd anses barnet även vid växelvist boende bo endast hos den ena föräldern, i princip på den adress som registrerats i befolkningsdatasystemet. Underhållsstöd betalas därför inte om barnet är skrivet hos den förälder som betalar underhåll. I fråga om barn som bor växelvis hos båda föräldrarna kan endast ett underhållsstöd utbetalas.

6 Beräkning av underhåll för barn som bor växelvis hos båda föräldrarna

Syftet med beräkningen är att dela de kostnader som beror på barnets underhåll (dvs. barnets underhållsbehov) mellan föräldrarna i förhållande till deras underhållsförmåga. I beräkningen beaktas de kostnader som båda föräldrarna eventuellt var för sig betalar för barnets underhåll.

Det underhållsbidrag som fastställs för utbetalning är en penningssumma som behövs för att jämna ut kostnaderna för barnet så att ansvarsfördelningen enligt lagen uppfylls. Det utjämningsbelopp som fås som ett resultat av beräkningen och det sammanlagda beloppet av de övriga kostnaderna som föräleds den underhållsskyldige av barnet ska jämföras med den underhållsskyldiges underhållsförmåga. Beloppet av det fastställda underhållsbidraget kan inte överskrida den underhållsskyldiges underhållsförmåga när man beaktar de sammanlagda kostnaderna som föräleds föräldern av barnets underhåll (se exempel 5).

Beräkningsprocessens skeden:

1. Kostnader hos förälder A (inkluderar hälften av de allmänna kostnaderna för barnet)
Kostnader hos förälder B (inkluderar hälften av de allmänna kostnaderna för barnet)
2. Förälder A:s underhållsförmåga (euro)
Förälder B:s underhållsförmåga (euro)
3. Vardera förälderns proportionella andel av den sammanlagda underhållsförmågan (%)
4. Vardera förälderns andel av barnets underhållsbehov i euro
5. Utjämningsbelopp i euro som ska betalas som underhållsbidrag
6. Skälighetsbedömning
7. Vid behov anteckning för eventuellt underhållsstöd

Beskrivning av uträkningsprocessen:

1. **De kostnader som föräleds båda föräldrarna av barnet, dvs. barnets underhållsbehov**, räknas ut i enlighet med anvisningen om underhållsbidrag från 2007 men med beaktande av undantagen i avsnitt 3 ovan.

Utgångspunkten är att de allmänna kostnaderna delas jämnt mellan båda föräldrarna. De allmänna kostnaderna kan även delas mellan föräldrarna i det förhållande enligt vilket föräldrarna de facto betalar dem, till exempel 30/70 procent.

De särskilda kostnaderna graderas för föräldrarna enligt vem som betalar dem. Särskilda kostnader är till exempel dagvårdsavgifter, kostnader för morgon- och eftermiddagsaktiviteter för skolbarn och kostnader för specialintressen som vårdnadshavarna tillsammans har avtalat om samt särskilda hälso- och sjukvårdskostnader.

2. **Båda föräldrarnas underhållsförmåga (i euro)** räknas ut enligt anvisningen om underhållsbidrag från 2007 men med beaktande av undantagen i avsnitt 3 ovan.
3. **Båda föräldrarnas proportionella andel** av föräldrarnas sammanlagda underhållsförmåga räknas ut:

A:s proportionella andel	$A:s \text{ underhållsförmåga} /$ $(A:s + B:s \text{ underhållsförmåga}) \times 100 = AZ (\%)$
B:s proportionella andel	$B:s \text{ underhållsförmåga} /$ $(A:s + B:s \text{ underhållsförmåga}) \times 100 = BZ (\%).$
4. **Båda föräldrarnas andel i euro** som behövs för att täcka barnets underhållsbehov räknas ut genom att dela barnets underhållsbehov med de procentandelar som anges ovan:

A:s andel i euro	$\text{barnets underhållsbehov} \times AZ / 100 = E \text{ euro}$
B:s andel i euro	$\text{barnets underhållsbehov} \times BZ / 100 = F \text{ euro}$
5. **Det utjämningsbelopp som ska betalas som underhållsbidrag** räknas ut, så att båda föräldrarnas andel i euro av barnets underhållsbehov överensstämmer med beräkningen. Det utjämningsbelopp som ska fastställas som underhållsbidrag kan inte överskrida betalarens underhållsförmåga, då man utöver utjämnningen beaktar beloppet av de övriga kostnaderna som föräldern har för barnet (se exempel 5).
6. **En skälighetsbedömning** enligt 8 § i lagen om underhåll för barn görs, dvs. det prövas huruvida slutresultatet är skäligt med beaktande av alla de faktorer som påverkar ärendet.
7. Vid behov görs **en anteckning för underhållsstöd**: Om underhållsbidraget fastställs till ett lägre belopp än fullt underhållsstöd ska i avgörandet

antecknas om det lägre underhållsbidraget beror på den underhållsskyldiges
bristande underhållsförmåga eller på något annat.

Bedömning av bristande underhållsförmåga: se avsnitt 5 ovan.

Obs! Vid bedömning av bristande underhållsförmåga beaktas barnets andel av
boendekostnaderna inte som avdrag i beräkningen av den underhållsskyldiges
underhållsförmåga.

7 Exempel

Exempel 1 A

Föräldrarna har olika underhållsförmåga

Kostnaderna för barnet (dvs. barnets underhållsbehov) på 500 euro fördelas mellan föräldrarna A och B enligt följande:

I kostnaderna för barnet ingår	A	B
allmänna kostnader	171 €	171 €
andel av båda föräldrarnas boendekostnader som är hälften av procentandelen i anvisningen om underhållsbidrag från 2007	89,70 €	69 €
övriga särskilda kostnader	84,18 €	10 €
avdrag för barnbidrag	-94,88 €	
Sammanlagt	250 €	250 €

A:s underhållsförmåga

nettoinkomster inklusive ensamförsörjartillägg till barnbidrag	2 877,30 €
avdrag för allmänna kostnader	-687 €
avdrag för boendekostnader från vilka dragits av den andel av boendekostnaderna som överförts till barnets andel (11,5 %)	(780 € – 89,70 € =) -690,30 €
Underhållsförmågan är	1 500 €

B:s underhållsförmåga

nettoinkomster	2 218 €
avdrag för allmänna kostnader	-687 €
avdrag för boendekostnader från vilka dragits av den andel av boendekostnaderna som överförts till barnets andel (11,5 %)	(600 € – 69 € =) -531 €
Underhållsförmågan är	1 000 €

Föräldrarnas ansvar för barnets underhåll enligt deras underhållsförmåga fördelas enligt följande:

A:s proportionella andel: $1\,500\text{ €} / (1\,500\text{ €} + 1\,000\text{ €}) \times 100 = 60\%$

B:s proportionella andel: $1\,000\text{ €} / (1\,500\text{ €} + 1\,000\text{ €}) \times 100 = 40\%$

A:s andel i euro: $500\text{ €} \times 60 / 100 = 300\text{ €}$

B:s andel i euro: $500\text{ €} \times 40 / 100 = 200\text{ €}$

dvs. A 60 % (300 €) och B 40 % (200 €).

A betalar 50 euro i underhållsbidrag. Då är A:s underhållsansvar sist och slutligen 250 euro + 50 euro som betalas i underhållsbidrag, dvs. 300 euro, och B:s underhållsansvar 250 euro – 50 euro som fås i underhållsbidrag, dvs. 200 euro.

Underhållsbidraget är mindre än fullt underhållsstöd. Underhållsförmågan hos den förälder som betalar underhåll, dvs. A, räknat så att barnets andel av boendekostnaderna inte avdras från föräldrarnas boendekostnader, överskrider beloppet av fullt underhållsunderstöd. Att underhållsbidraget är mindre än fullt underhållsstöd beror således på något annat än den underhållsskyldiges bristande underhållsförmåga. (Se bedömning av bristande underhållsförmåga vid växelvist boende i avsnitt 5 ovan).

Anteckning för underhållsstöd:

Är orsaken till att underhållsbidraget är mindre än fullt underhållsstöd att den underhållsskyldige har bristande underhållsförmåga: Nej

Exempel 1 B

Föräldrarna har samma underhållsförmåga och kostnaderna för barnet delas jämnt

Om B:s underhållsförmåga är 1 500 euro fördelas ansvaret för barnets underhåll enligt föräldrarnas underhållsförmåga enligt följande: A 50 % (250 euro) och B 50 % (250 euro). Kostnaderna fördelas färdigt enligt underhållsförmågan så det beräknade underhållsbidraget är 0 euro. I detta fall finns inte något behov av att fastställa underhållsbidrag.

Exempel 2

Den ena föräldern har underhållsförmåga, den andra föräldern har negativ underhållsförmåga

Kostnaderna för barnet (dvs. barnets underhållsbehov) på 410,70 euro fördelas mellan föräldrarna A och B enligt följande:

	A	B
allmänna kostnader	171 €	171 €
andel av båda föräldrarnas boendekostnader som är hälften av procentandelen i anvisningen om underhållsbidrag från 2007	29 €	89,70 €
övriga särskilda kostnader	44,88 €	
avdrag för barnbidrag	-94,88 €	
Sammanlagt	150 €	260,70 €

A:s underhållsförmåga

nettoinkomster inklusive ensamförsörjartillägg	825 €
avdrag för allmänna kostnader	-687 €
boendekostnader från vilka dragits av den andel av boendekostnaderna som överförts till barnets andel (11,5 %)	(252,20 € – 29 € =) -230,20 €
Underhållsförmågan är	-92,20 €

B:s underhållsförmåga

nettoinkomster	2 377,30 €
avdrag för allmänna kostnader	-687 €
boendekostnader från vilka dragits av den andel av boendekostnaderna som överförts till barnets andel (11,5 %)	(780 € – 89,70 € =) -690,30 €
Underhållsförmågan är	1 000 €

Ansvar för barnets underhåll enligt föräldrarnas underhållsförmåga fördelas enligt följande: A 0 % (0 euro) och B 100 % (410,70 euro). B betalar i underhållsbidrag 150 euro, dvs. de kostnader som föranleds A av barnet.

Underhållsbidraget är mindre än fullt underhållsstöd. När underhållsförmågan hos den förälder som betalar underhållsbidrag, dvs. B, överskrider beloppet av fullt understöd (räknat så att barnets andel av boendekostnaderna inte avdras från hans eller hennes boendekostnader), är orsaken till att underhållsbidraget är mindre än underhållsstöd någon annan än den underhållsskyldiges bristande underhållsförmåga.

Anteckning för underhållsstöd:

Är orsaken till att underhållsbidraget är mindre än fullt underhållsstöd att den underhållsskyldige har bristande underhållsförmåga: Nej

Exempel 3

Ingendera föräldern har underhållsförmåga

Kostnaderna för barnet (dvs. barnets underhållsbehov) på 462,12 euro fördelas mellan föräldrarna A och B enligt följande:

	A	B
allmänna kostnader	171 €	171 €
andel av båda föräldrarnas boendekostnader som är hälften av procentandelen i anvisningen om underhållsbidrag från 2007	40 €	30 €
övriga särskilda kostnader	145 €	
avdrag för barnbidrag	- 94,88 €	
Sammanlagt	261,12 €	201 €

A:s underhållsförmåga

nettoinkomster inklusive ensamförsörjartillägg	825 €
avdrag för allmänna kostnader	-650 €
boendekostnader från vilka dragits av den andel av boendekostnaderna som överförts till barnets andel (11,5 %)	(350 € – 40 € =) -310 €
Underhållsförmågan är	-135 €

B:s underhållsförmåga

nettoinkomster	825 €
avdrag för allmänna kostnader	-650 €
boendekostnader från vilka dragits av den andel av boendekostnaderna som överförts till barnets andel (11,5 %)	(260 € – 30 € =) -230 €
Underhållsförmågan är	-55 €

Först utreds kostnaderna för barnet och vardera föräldrarnas underhållsförmåga. Beräkningen ger vid handen att ingendera föräldern har underhållsförmåga. Ingendera kan därför betala underhållsbidrag för barnet.

Med tanke på barnets rätt till underhållsstöd kan det dock vara motiverat att fastställa ett underhållsbidrag till ett belopp om 0 euro. I förhandlingarna om detta ska man ta upp de ovan i avsnitt 5 beskrivna angelägenheter som gäller underhållsstödet. I fråga om barn som bor växelvis hos båda föräldrarna ingås endast ett underhållsavtal.

Anteckning för underhållsstöd:

Är orsaken till att underhållsbidraget är mindre än fullt underhållsstöd att den underhållsskyldige har bristande underhållsförmåga: Ja (underhållsförmågan hos den förälder som antecknats som betalare av underhållsbidrag i avtalet är mindre än fullt underhållsstöd)

Exempel 4**Båda föräldrarna har dålig underhållsförmåga**

Kostnaderna för barnet (dvs. barnets underhållsbehov) på 460 euro fördelas mellan föräldrarna A och B enligt följande:

	A	B
allmänna kostnader	171 €	171 €
andel av båda föräldrarnas boendekostnader som är hälften av procentandelen i anvisningen om underhållsbidrag från 2007	94,30 €	89 €
övriga särskilda kostnader	29,58 €	
avdrag för barnbidrag	-94,88 €	
Sammanlagt	200 €	260 €

A:s underhållsförmåga

nettoinkomster inklusive ensamförsörjartillägg	1 493,30 €
avdrag för allmänna kostnader	-687 €
boendekostnader från vilka dragits av den andel av boendekostnaderna som överförts till barnets andel (11,5 %)	(820 e – 94,30 e =) -725,70 €
Underhållsförmågan är	80,60 €
Underhållsförmåga med beaktande av boendekostnaderna i sin helhet	(80,60 € – 94,30 € =) -13,70 €

B:s underhållsförmåga

nettoinkomster	1 525 €
avdrag för allmänna kostnader	-687 €
boendekostnader från vilka dragits av den andel av boendekostnaderna som överförts till barnets andel (11,5 %)	(773,90 € – 89 € =) -684,90 €
Underhållsförmågan är	153,10 €
Underhållsförmåga med beaktande av boendekostnaderna i sin helhet	(153,10 € – 89 € =) 64,10 €

Först utreds kostnaderna för barnet och vardera föräldrarnas underhållsförmåga. Enligt beräkningen deltar både A och B med hela sin underhållsförmåga i de kostnader som föranleds dem av underhållet för det barn som bor växelvist hos föräldrarna. Utöver dessa kostnader har ingendera underhållsförmåga för att betala ett separat underhållsbidrag.

Med tanke på barnets rätt till underhållsstöd kan det dock vara motiverat att fastställa ett underhållsbidrag till ett belopp om 0 euro. I förhandlingarna om detta ska man ta upp de ovan i avsnitt 5 beskrivna angelägenheter som gäller underhållsstödet. I fråga om barn som bor växelvis hos båda föräldrarna ingås endast ett underhållsavtal.

Anteckning för underhållsstöd:

Är orsaken till att underhållsbidraget är mindre än fullt underhållsstöd att den underhållsskyldige har bristande underhållsförmåga: Ja (Underhållsförmågan hos den förälder som antecknats som betalare av underhållsbidrag i avtalet är mindre än fullt underhållsstöd.)

Exempel 5

Underhållsförmågan begränsar underhållsbidragets belopp

Kostnaderna för barnet (dvs. barnets underhållsbehov) är 600 euro.

Kostnaderna hos A är sammanlagt 300 euro. Kostnaderna hos B är sammanlagt 300 euro.

A:s underhållsförmåga är 200 euro. B:s underhållsförmåga är 350 euro.

Enligt beräkningen borde B betala underhållsbidrag till ett belopp om cirka 82 euro. Hens egna kostnader för barnet är 300 euro, så det sammanlagda beloppet av kostnaderna tillsammans med utjämningsen enligt beräkningen överskrider betalarens underhållsförmåga (350 euro). Beloppet av det underhållsbidrag som ska betalas som utjämnings blir därför 50 euro, dvs. med beaktande av de övriga kostnaderna för barnet (300 euro) hos B ett belopp som inte överskrider B:s underhållsförmåga.

Också i detta fall är underhållsbidraget mindre än fullt underhållsstöd. B:s underhållsförmåga (räknat så att barnets andel av boendekostnaderna inte avdras från hans eller hennes boendekostnader) överskrider beloppet av fullt underhållsstöd, så orsaken till att underhållsbidraget är mindre än underhållsstöd är någon annan än den underhållsskyldiges bristande underhållsförmåga.

Anteckning för underhållsstöd:

Är orsaken till att underhållsbidraget är mindre än fullt underhållsstöd att den underhållsskyldige har bristande underhållsförmåga: Nej

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto
www.oikeusministerio.fi

Justitieministeriet
PB 25
00023 Statsrådet
www.justitieministeriet.fi

ISSN 2490-0990 (PDF)
ISBN 978-952-400-595-1 (PDF)